

Obsah

Úvod	13
1. Norma	16
I. Slovo „norma“, jeho význam	16
II. Různé druhy norem: právní normy, morální normy, normy logiky – normy jako předmět poznání: právní vědy, etiky, logiky	16
III. Norma jako smysl volního aktu	16
IV. Měti jako původní kategorie	17
V. Platnost normy	17
VI. Zachovávání (následování), porušení a použití normy	18
VII. „Norma“ a „normální“	18
VIII. Pozitivita normy	19
IX. Normy tzv. přirozeného práva	19
X. Individuální a generální normy	21
XI. Norma a adresát normy	23
2. Norma a vztah prostředek-účel: měti a museti – teleologická (kauzální) a normativní nutnost – norma a účel	24
3. Kantovy hypotetické imperativy – imperativy způsobilosti – hypotetické a kategorické imperativy	28
4. Žádný logický vztah mezi chtěním účelu a chtěním prostředku	31
I. Věta: „Kdo chce účel, musí chtít prostředek“	31
II. Věta: „Účel světí prostředek“	32
5. Generální normy pozitivní morálky a pozitivního práva – Stále hypotetické normy	34
6. Přírodní a společenský (morální a právní) zákon	37
I. Kauzální a normativní sepětí příčiny a následku	37
II. Sanke morálky a práva jako garance účinnosti těchto normativních řádů	37
III. Princip odplaty	38
7. Kauzalita a přičitatelnost	39
I. Princip přičitatelnosti	39
II. Kauzalita a přičitatelnost jako dva různé druhy funkčního vztahu	39
III. Přírodní věda a společenská věda	40

8. <i>Normotvorný akt, jeho obsah a jeho popis – Norma, její platnost a její obsah</i>	41
I. Akt a smysl aktu	41
II. Norma a výpověď	41
III. Chtění a přání	41
IV. Rozkaz a norma: zmocněný rozkaz	41
V. Subjektivní a objektivní smysl rozkazního aktu	42
VI. Platnost jako ideální existence normy	42
VII. Každá norma předpokládá dvě osoby: normotvůrce a adresáta normy	43
VIII. Předmět normy: lidské chování	43
IX. Normy autonomie morálky, ego a alter ego	44
9. <i>Analýza volního aktu, jeho smyslu a jeho vyjádření</i>	45
I. Chtění vlastního chování a chtění, zaměřené na chování jiného: mětí smyslem chtění, zaměřeného na chování jiného	45
II. Smysl aktu: co je míněno aktem, smysl volního aktu a aktu myšlení	46
III. Význam slovního vyjádření: to, co „označuje“ jeho předmět	47
IV. Význam slovního vyjádření a porozumění tomuto významu	48
10. <i>Rozkazní akt, rozkaz a následování rozkazu</i>	50
I. Analýza rozkazního aktu: vnitřní pochody	50
II. Rozkaz a následování rozkazu jako kauzální spojitost	50
III. Následování jako specifická reakce na rozkaz	51
IV. Věcný obsah rozkazu a jeho následování – nemožno popsat bez ohledu na vnitřní pochody	52
V. Kohout svým kokrháním svolává kuřata	53
11. <i>Uznání a následování (zachovávání) normy</i>	55
I. Souhlas s rozkazem: uznání normy	55
II. Souhlas s rozkazem a souhlas s výpovědí	55
III. Souhlas s rozkazem a vůle rozkaz následovat	56
IV. Jest nutno rozlišovat uznání a následování normy	57
V. Chtění vlastního jednání a chtění, aby někdo jiný něco učinil	57
12. <i>Platnost a následování (zachovávání) nebo porušení normy</i> ..	59
13. <i>Objektivita platnosti generálních norem.</i> <i>Objektivita platnosti individuálních norem</i>	63
14. <i>Bezprostřední a prostřední adresáti generálních norem práva a morálky</i>	65
15. <i>Primární a sekundární právní normy – subjektivní a objektivní zachovávání a porušování norem</i>	69

16. <i>Způsoby bytí a mětí a modálně indiferentní substrát</i>	71
I. Nezrušitelný dualismus bytí a mětí	71
II. Normě odpovídající chování: rovnost morálně indiferentního substrátu stanoveného normou a morálně indiferentního substrátu skutečně existujícího chování	73
III. Skutečnost a hodnota	74
17. <i>Popření dualismu bytí a mětí</i>	76
I. Platonova nauka o idejích	76
II. Aristotelova entelechie	79
III. Nauka přirozeného práva Tomáše Akvinského	83
IV. Deontologie Jeremy Benthama	85
V. Pojetí etiky Moritze Schlicka	86
VI. Redukce mětí v bytí u Fritze Mauthnera	88
VII. Pokus o redukci mětí na bytí u Felixe S. Cohena	88
18. <i>Bytí a mětí ve filozofii Kantově</i>	91
19. <i>Princip autonomie – svědomí jako morální autorita</i>	95
20. <i>Bytí a mětí v Humově filozofii</i>	98
21. <i>Poincaréovo pojetí poměru mezi vědou a morálkou</i>	99
22. <i>Předmět norem: lidské chování</i>	102
23. <i>Normou pojaté lidské chování: vnější a vnitřní chování, konání a opomenutí, stále však sociální chování</i>	105
24. <i>Podmínka a účinek lidského chování jako obsah normy</i>	107
25. <i>Funkce normy: přikazovat, povolovat, zmocňovat, derogovat</i> .	109
I. Přikazovat a povolovat; tytéž funkce ve vztahu k různým předmětům	109
II. „Mětí“ jako výraz pro všechny normativní funkce	109
III. Přikazovat, rozdílná funkce v právu a morálce	110
IV. Dovoliti v negativním a pozitivním smyslu	111
V. Býti dovoleno a býti přikázáno	112
VI. „Co není zakázáno, je dovoleno“	114
26. <i>Zmocniti: propůjčiti moc vydávat a aplikovat normy</i>	115
I. Význam zmocnění	115
II. Ne-zmocněné akty: nicotnost	115
III. Zmocněné akty: nařizovat nebo nenařizovat	116
IV. Zmocnění implikuje přikazování	116
V. Zmocnění a pozitivní dovolování, dodržování a aplikace normy	117

27. <i>Derogovat: zrušit platnost normy jinou normou</i>	119
I. Pojem derogace	119
II. Derogační norma není zrušitelná	119
III. Derogace v případě konfliktu norem a mimo tento případ ..	120
IV. Slovní vyjádření derogace	121
V. Derogace generální a individuální normy	121
VI. Existují ne-derogovatelné normy?	122
VII. Institut právní moci soudních a správních rozhodnutí .. .	123
VIII. Derogace a abrogace: Zrušení platnosti a omezení nebo rozší- řeni rozsahu platnosti normy	124
IX. Změna zákona	125
28. <i>Právní norma a právní princip. Transformační teorie Esserova</i>	128
29. <i>Konflikt norem</i>	136
I. Pojem a druhy norem konfliktů	136
II. Konflikt norem a logický rozpor	137
III. Řešení konfliktu norem derogací	138
IV. Lex posterior derogat priori: pozitivně-právní, žádný logický princip	139
30. <i>Norma jako měřítko hodnot a právo jakožto „nauka“ – Význam zjištění skutkového práva</i>	141
31. <i>Právní regulace lidského chování: pozitivní nebo negativní – Uza- vřenost právního řádu; mezery v právu</i>	144
32. <i>Právo, povinnost a sankce</i>	146
33. <i>Pojem oprávnění: různé významy tohoto slova – „právo v sub- jektivním smyslu“</i>	149
34. <i>Účinnost, platnost, pozitivita</i>	151
I. Účinnost a sankce	151
II. Účinnost jako podmínka platnosti	152
III. Pozitivita práva a morálky	153
35. <i>Primární a sekundární norma – rozdíl mezi právem a morálkou</i>	155
36. <i>Prostorově-časová platnost normy, prostorový a časový rozsah platnosti</i>	157
37. <i>Personální a materiální (věcný) rozsah platnosti</i>	160
38. <i>Vyjádření normotvorného aktu – výpověď o normách</i>	162
I. Výrazové formy normotvorného aktu – slovní vyjádření ..	162
II. Norma a výpověď, předepisování a popisování	163
III. Výpověď o normě: dvojnásobný význam „měti“	163
IV. Věty právní vědy: výpovědi o normách	165

V. Právní věda a právo, etika a morálka	166
39. Normy, které nejsou smyslem volních aktů? Učení Mallyho . .	169
40. Nejsou normy morálky žádnými příkazy? Nauka Manfreda Moritzze: „pravé“ a „nepravé“ příkazy, „pravé“ a „nepravé“ následování	171
41. Norma a výpověď jako rozdílný význam vět	175
42. Myšlení a chtění. Jejich spojení	177
43. Ani výpověď, ani norma „nic nechce“	179
44. Pravdivost výpovědi a platnost normy	181
I. Žádná paralela: platnost normy podmíněna volním aktem, jehož je smyslem; pravdivost výpovědi nepodmíněna aktem myšlení, jehož je smyslem	181
II. Platnost normy je její existence, pravdivost výpovědi je její vlastnost	181
III. Platnost normy časově určena, pravdivost výpovědi časově neurčena	183
IV. Platnost normy a tzv. „platnost“ výpovědi	184
45. Pravdivost výpovědi a dobro chování	186
I. Žádná paralela: teoretické a praktické hodnoty	186
II. Materiální a formálně-logická pravda	186
III. Zásady logiky nejsou žádné normy. Pravda a pravdivost . .	187
46. Ověřitelnost pravdivosti výpovědi – neověřitelnost platnosti normy	191
47. Otázka: „Co mám činit?“	193
48. Výpověď o platnosti normy a výpověď o skutečném chování, které normě odpovídá nebo odporuje	195
49. Výpověď o normě a citace normy	198
50. Problém použitelnosti logických zásad na normy	200
51. Jörgensenova teorie o imperativu imanentním „indikativním faktoru“	205
52. Husserlova teorie o „teoretickém obsahu“ normy	210
53. Sigwartova teorie o v imperativu uzavřeném turzení	213
54. Dubislavova teorie o přeměně požadavkových vět ve věty turzení	214
55. Hofstadterova a McKinseyova teorie o analogii mezi „Satisfaction of an Imperative“ a „Truth of a Sentence“. Teorie Alfa Rosse o paralele mezi hodnotou následování imperativu a hodnotou pravdivosti výpovědi	217

56. <i>Teorie Gerharda Freye</i>	218
57. <i>Použitelnost věty o vyloučeném rozporu na normy</i>	221
I. Použitelnost na věty – měti	221
II. Možnost řešení domněnkou spojení mezi chtěním a myšlením	222
III. Žádná paralelnost mezi pravdivostí a platností (nebo následování)	222
IV. Rozpor výpovědi a konflikt norem	223
V. Možnost konfliktu norem mezi normami různých systémů	224
VI. Poměr normy k jí derogující normě – žádný normový konflikt	226
VII. Jest možné analogické použití pravidla o vyloučeném rozporu na konflikty norem?	226
VIII. Žádná analogie mezi pravdivostí výpovědi a následováním normy	228
IX. Pravdivost: Vlastnost výpovědi – následování: žádná vlastnost normy	229
X. Bezprostřední a prostředně zachování norem	230
XI. Použitelnost pravidla o vyloučení rozporu na výpovědi o zachování normy	232
XII. Výpovědi o platnosti normy a jedné v konfliktu s ní jsoucí normy – žádný logický rozpor	233
XIII. Derogující norma zrušuje derogovanou; žádný normový konflikt	235
XIV. Žádné řešení normového konfliktu interpretací	235
58. <i>Použití pravidla dovozování závěru na normy</i>	237
I. Sylogismus a poměr mezi generální a individuální normou	237
II. Individuální norma jako akt v procesu tvorby práva	237
III. Mezery v právu	237
IV. Zmocnění k vyplňování mezer	239
V. Teoretický sylogismus	239
VI. Pravdivost výpovědi nepodmíněna pravdivostí aktu výpovědi	240
VII. Dovození závěru: žádný proces myšlení, který vede k nové pravdivosti	241
VIII. Údajně normativní sylogismus	242
IX. Platnost individuální normy není implikována v platnosti generální normy, které odpovídá	244
X. Platnost normy je podmíněna volním aktem, jehož jest smyslem	245
XI. Pouze „myšlené“, fingované normy	245
XII. Volní akt, jehož smyslem je individuální norma, není implikován ve volním aktu, jehož smyslem je generální norma	247

XIII. Uznání generální normy a stanovení individuální normy . .	248
XIV. Žádný závěr z platnosti generální normy k platnosti individuální normy	249
XV. Uznání generální normy jako předpokladu pro stanovení individuální normy	250
XVI. „Kalkulace splnění“	252
XVII. Platnost generální normy předchází platnosti individuální normy. Platnost generálních a individuálních výpovědí časově navzájem nezávislá	254
XVIII. „Podmínka“ generální normy: ne skutečnost, nýbrž její zjištění	254
XIX. Soudcovská funkce jako poznání práva	255
XX. „Právnícké myšlení“ a logické principy	257
XXI. Význam právní moci	260
XXII. Poměr mezi generálními normami různé všeobecnosti . . .	261
XXIII. Užití logických principů na pouze myšlené a pozitivní normy	262
59. <i>Logické problémy odůvodnění platnosti</i>	264
I. Základní norma	264
II. Logická povaha přírody, její vztah, označený jako „souladnost“, mezi dvěma normami	270
60. <i>Logická struktura hypotetické normy. Vztah mezi podmínkou a následkem</i>	278
61. <i>Existuje specificky „právnícká“ logika?</i>	280
I. Argumentum a simile	280
II. Argument a maiore ad minus	282
III. Shrnutí	283
<i>Poznámky</i>	284